

אוסף סיפורים 'תרלד'
מתוך "ליקוטי שמואל"
מלקט ועורך ש. אייזיקוביץ
eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי שליחת בקשה. eisikovits1@gmail.com,

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשיכם או כתובות של נציג עלון. אשמח לקבל הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אבל הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש אפשרות לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתרצו בתרגום של ווארד.

החיבור הראשון הופיע במסגרת

'מפעל ליקוטי שמואל'

"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו"

בשעה טובה ומוצלחת, בסייעתא דשמיא, רואה אור ספר חדש ומפעים

ליקוטי שמואל – חומש בראשית

לאחר שנים של עיון, איסוף, ליקוט ועריכה, יוצא לאור ספר ייחודי המאגד – סוף מעשה במחשבה תחילה את מיטב הקטעים, המאמרים, הסיפורים והמשלים שהופיעו בעלוני פרשת השבוע בשנים האחרונות. דברי חן ושכל טוב, שנבחרו בקפידה וערוכים בטוב טעם, כדי להחיות את הלב ולהאיר את השולחן

- מתוכן הפרקים: רעיונות מאירי עיניים לפרשיות השבוע • משלים מעוררי מחשבה
- סיפורים נוגעים ללב • פנינים להעשרה ולהעברה בשולחן שבת

מתאים ללימוד אישי, למסירת דבר תורה ולשיחה משפחתית

ערוך ומוגש בעמל רב על ידי הרה"ג שמואל אייזיקוביץ שליט"א

כעת למכירה במחיר שווה לכל נפש – כרך ראשון על חומש בראשית

להזמנה:

<https://dash.bookpod.co.il/product/2231>

אחד לבעלי ואחד בשבילי (מיריש קיסנר)

לדובה שטרן אין ילדים, אך יש לה אלבום תמונות מיוחד במינו

נדירה הסבתא שלא אוהבת להשוויץ בנכדיה. תמונה ממוסגרת המפארת את שולחן הקפה מראה פעוט משתובב בדשא. קליפ וידאו של ילד קטן המשליך ראשו לאחור בצחוק וקולו הנעים מצלצל כפעמונים. אלבום התמונות הזעיר הנעוץ בתיקה של סבתא גאה מלא בילדים משחקים, מחייכים ומאושרים – בפארק, בחתונה...

אבל התמונות הגודשות את אלבומי התמונות של דובה ("דובלה") שטרן הן מסוג אחר. אין תמונות של תינוקות מחייכים המציצים מן הדפים הללו, אין תמונות משפחתיות, אין צילומי אבות המביטים מטה אל בניהם בגאווה בלתי מסותרת. אך האישה הקשישה הזו מציגה את מקור הנחת שלה בשמחה גלויה וכנה.

באלבומיה של דובלה, אם תהיה לכם הזדמנות לדפדף בהם, תמצאו תמונות של בתי כנסת, אולמי הרצאות וספרי תפילה. יש תמונות של מסיבה לכבוד הכנסת ספר תורה. של ריקודים ודילוגים במעגלים צפופים סביב חופה... לפידים מאירים אחוזים גבוה על ידי ילדים קטנים הצועדים לפני ספר התורה החדש.

בטכס ברית מילה ישבתי לצד דובה כשהיא מספרת לי את הסיפור שמאחורי האלבומים הללו.

"אין לי אף אחד", היא מתחילה. "לא בעל, לא אחות, לא ילד, לא נכד. יש לי את הא-ל", היא אומרת וניצוץ בעיניה ואותו חיוך כנה שלא מש מעל פניה.

היא לבושה בפשטות, בבגדים רגילים, ישנים ובלויים, המסגירים אישה זו, שידוע כי זכתה בלוטו. "ספרי לי על עצמך", אני אומרת.

היא צוחקת; צחוק עדין, כצליל כלי החרסינה שהמלצרים מפנים מן השולחנות.

ילדות שנקטעה באבה

"נולדתי בוורשה שבפולין", כך היא מתחילה את סיפורה. "טאטע [אבא] היה דתי אדוק מאוד. אבל לא היה לחם וחיינו במרתף. הוריי באו לוורשה משטעטל קטן סמוך כדי לחפש פרנסה. הלכתי לבית הספר לבנות "בית יעקב".

"ב-1938 פרצה המלחמה. נתפסתי יום אחד בעודי הולכת ברחוב, ולאחר מכן שוחררתי על ידי הדיביזיה התשיעית", היא אומרת, כשהיא פותחת וסוגרת פרק זה בחייה בנשימה אחת – רמז עדין, אולי, המסביר את הלך רוחה שנשאר מרומם לכל אורך הדרך.

חיכיתי לעוד. המלים הללו – מלחמה, 1939, גטו וורשה – מלים היסטוריות טעונות מאוד... הן תלויות מולי בנימת פיתוי, בעודי מפנה מבטי אל האישה הזו, הנושאת בלבה את כל הזיכרונות הללו.

"בת כמה היית?" שאלתי בעדינות כשאני מחפשת כניסה צדדית לתחום כואב זה.

"הייתי נערה צעירה, אולי בת 12 או 13. היינו שישה ילדים: משה שלמד בברנוביץ', קלמן, יענקל, דוד, רבקה'ה ואני – דובלה. הייתי רעבה. הייתי הולכת לחפש לחם, אחי ואני. תמיד הייתי על המשמר, סוקרת את האזור בחיפוש אחר סימני סכנה – ידעתי שאם היו מגלים ילדה יהודייה קילומטר מן העיר, היו יורים בה.

"יום אחד, כשסיירתי באזור הכפר, ראיתי איש נע בזהירות. הוא השתמש במקל הליכה כדי לחוש את מה שסביבו, היה ברור שהוא עיוור. כשהתקרב שמעתי אותו ממלמל חרישית, שמי שילוה אותו יקבל משהו לאכול. הצעתי לו ללוות אותו והוא שמח. הלכנו לצריף קטן והוא נקש על הדלת. איכרה פולנייה פתחה את הדלת והאיש העיוור החל לשיר איזה שיר נוצרי. מששמעה אותו, האישה הכניסה אותנו לביתה ונתנה לנו קצת מרק...

"ככה בילינו כמה שבועות, הסתובבנו וקיבצנו נדבות, האיש ואני, התדפקנו על דלתות הבתים, התקיימנו מפיסות לחם, צלחת מרק, ולפעמים ביצה. עד שלפתע פתאום נעלם האיש העיוור.

"שוב הייתי לבדי. כשתקפני הרעב הייתי הולכת לאחד הצריפים הקטנים הפזורים לצדי הדרכים ומתחננת לגויים החיים שם לתת לי משהו לאכול, פינה לישון בה".

דובל'ה הביטה בי בעיניים שוחקות. "יכולת לעשות ממני סרט, הא?"

היא המשיכה את סיפורה. "וכך, בעודי נודדת בשדות, גיליתי בונקר תת-קרקעי שבו הסתתרו יהודים והם הרשו לי להצטרף אליהם. כל פעם שהמזון שלנו נגמר, היינו מתגנבים שוב החוצה לחפש אוכל: קצת תירס, מעט קמח, כל טיפה הייתה יקרה מפז. יום אחד, בעודי חוצה כביש בחיפוש אחר איכר, הגיעה קבוצת אנשי אס אס, אספו את כל העוברים ושבים וזרקו אותנו לתוך משאיות שעמדו שם.

מצאתי את עצמי בטרנספורט שנשלח למחנה עבודות הפרך סקרזיסקו-קרמיינה. שם עבדתי במפעל לתחמושת, מילאתי כדורים באבק שריפה ואחר כך הטענתי מחסניות ככדות בנות ששה-עשר קילו על קרונות רכבת. מאוחר יותר נשלחתי למפעל תחמושת בלייפציג. ב-1948 הגעתי לישראל בעזרת ארגון אונר"א."

אני שואלת על שאר המשפחה והיא מספרת לי שמעולם לא שמעה מהם שוב. "אולי הם מתו בטרבלינקה, או שגוועו מרעב בגטו, לעולם לא אדע. אחי משה שלמד בברנוביץ", היא נעשית מהורהרת, "אולי הוא יקרא את הסיפור הזה ונמצא זה את זה..."

כרטיס הלוטו

דובל'ה התחתנה עם בעלה טוביה ב-1957 והניחה מאחוריה את חוויות השואה שעברה. כל שרצתה היה לבנות דור חדש של ילדים יהודיים. אולם הדבר לא נסתייע. מעולם לא היו לה ילדים. אף על פי כן, חדות החיים של דובל'ה לא שככה אף פעם. היא תמיד מצאה דרכים למלא את חייה בשמחה, נתנה מעצמה ופיזרה אושר ושמחה בכל אשר הלכה.

"היה לי תחביב מעניין. כל שבוע הייתי הולכת לקנות כרטיס לוטו. היה מספר אחד שתמיד שיחקתי בו – 15,1957 – תאריך החתונה שלי. בעלי היה צוחק, 'מיליון אנשים קונים כרטיסי לוטו', הוא היה אומר, 'דווקא את תזכי? זה בלתי אפשרי. אל תשרפי כסף, תני אותו לצדקה אם את מרגישה צורך בכך'." אבל דובל'ה תמיד אמרה לו שיום אחד היא בטוח תזכה בלוטו.

יום אחד, כשהלכתי במורד רחוב אלנבי בצעד קליל ופיזמתי לעצמי שיר קטן, פגשתי את הרבנית מונד. 'דובל'ה, את שרה?' היא שאלה, 'מה משמח אותך כל כך?' אמרתי לה, 'זה היום שלי. אני בדרך לקנות כרטיס לוטו ואני בטוחה שאזכה'.

"הרבנית מונד, אשתו של הרב שמחה מונד, הייתה אישה צדקת וטובת לב. ודאי היא רצתה לנחם אותי. 'אם את עומדת לזכות', היא אמרה, 'הרשי לי להצטרף אלייך. אני אהיה השותפה שלך בלוטו'. אמרתי, 'יופי, את רבנית, את אישה צדקת, אני בקושי יכולה לעמוד לצדך. את תהיי זו שתוציא את הכרטיס'."

"לא", היא אמרה, 'זה היום שלך, את תוציאי אותו'. אז קניתי כרטיס לוטו, שמתי את הקבלה בכיסי, הודיתי לרבנית והלכתי לדרכי."

באותו שבוע, תאריך החתונה של דובל'ה היה המספר שזכה בלוטו. היא זכתה בחמישים אלף דולר – ממש אוצר בסוף שנות ה-1960. בלי להסס אף לרגע, מיהרה דובל'ה לרבנית ונתנה לה את מחצית הסכום. הרב והרבנית נדהמו. "זה הכסף שלך", הם מחו, "יכולת לבנות לעצמך בית יפה עם חמש קומות!"

"לא, הוא שייך לשתינו", היא התעקשה. "עשינו שותפות."

בנוסף לעשרים וחמישה אלף הדולרים, דובל'ה נתנה לרב עוד אלפיים וחמש מאות דולר. "זוהי עשירית מן הכסף שהרווחתי בלוטו. תן אותו למוסד צדקה לפי בחירתך."

את שאר הכסף נתנה דובל'ה לבעלה. "זה בשבילך", היא אמרה. "מה אני צריכה כבר?"

הדיבדנדים

טוביה השקיע את הכסף בנדל"ן ודובל'ה הפסיקה לקנות כרטיסי לוטו. השנים חלפו. טוביה שטרן הלך לעולמו. דובל'ה הייתה שוב לבדה. ועם זאת, השמחה על פניה וחדוות החיים שלה לא עזבו אותה. לבסוף היא מכרה את הנכס שקנה בעלה והשתמשה בכסף כדי לבנות שני בתי כנסת: "אחד לבעלי ואחד לי".

היום, אם תעברו דרך הקשתות העתיקות והסמטאות הנפתלות של שכונת מאה שערים בירושלים, תגיעו למבנה קטן וצנוע. "השטיבל של טוביה", כתוב על השלט התלוי מעל הכניסה. ובעיר לא רחוקה משם, באשדוד, ניצב לו בית כנסת נוסף. "בית פייגה דובה". כל אחד מהם הוא עדות שקטה לאישה שפעם חיפשה לחם להזין בו את גופה וכעת רעבה למזון שיזין את נשמתה.

ודובה עצמה? אפשר למצוא אותה בקפטריה של בית חולים או של מעון הורים, מאכילה פצינט בודד, מחייכת לאישה קשישה, מפזרת חיוכים ואור, נותנת לאחרים בכל אשר תלך. "אין לי אף אחד", היא אומרת. "אף אחד חוץ מאבי שבשמים".

וכמובן, יש לה אלבומים מלאים תצלומים של שני בתי הכנסת שבנתה – שמחתה הגדולה ביותר....

הדליקה (הגאון רבי גמליאל רבינוביץ' שליט"א)

אסון נורא התרחש באניית הצי האמריקני, שהיתה בלב הים: דליקה שפרצה גרמה לספינה לעלות באש. הלהבות היו כל כך גדולות, עד שמסוקי ההצלה לא יכלו להתקרב לאנייה למטרת חילוץ, מחמת החום העצום שנפלט למרחקים, באותה דליקה נספו מעל 3,000 חיילים אמריקנים... המעשה התרחש בליל שבת, כאשר תושבים רבים, ביניהם תלמידי ישיבת 'בית מדרש עליון' בארה"ב, ראו מרחוק את הלהבות המשתוללות. רבי ישראל חיים קפלן זצ"ל, המשגיח בישיבה, הגיע למסור את שיחתו הקבועה בפני הבחורים בשעת סעודה שלישית. את שיחתו פתח בשאלה הבאה: "האם שמעתם על הדליקה שפרצה באנייה, "? שאל, וכאשר השיבו הבחורים בחיוב, שאל הרב: "ומה עשיתם כאשר שמעתם על השריפה, "? והבחורים השיבו: "וכי מה יש לעשות? הלוא אין לנו דרך לעזור..." הרב הזדעזע ואמר: "אומר לכם מה אני עשיתי!!! ובכן, כל הלילה לא עצמתי עין! בכיתי ואמרתי תהלים בתחנונים, בחושבי שמא יש שם יהודי ומי יודע אם בזכות התחנונים שלי ניצל אותו יהודי, והניצול הזה יתחתן ויביא ילד לעולם, והילד שלו יחזור בתשובה, ומהילד הזה יצאו דורות שלמים עובדי ה', זרע ברכה..."

שנים חלפו, והסיפור הגיע לסיומו בדרך מפתיעה מאוד: היה זה בשמחת שבע ברכות, כאשר אב החתן סיפר לתומו כי הוא אוד מוצל מאש מאותה אנייה, ואף זכה לאות גבורה, כיוון שכאשר ניצל ויצא מכלל סכנה חזר אל הזירה המסוכנת שבודדים ניצלו ממנה כאמור, והציל את אחיו שהיה אף הוא באותה אנייה בוערת.

אחד הנוכחים בשמחה שמע זאת, ובירר האם מדובר באותה שריפה שהתחוללה בליל שבת, שגרמה ל-3,000 חיילים אמריקנים להילכד בלהבות כאשר התברר שמדובר באותה דליקה, ביקש את רשות הדיבור, וסיפר לקהל את הסיפור כולו, כאשר הוא מעיד ששמע במו אוזניו את שיחתו של המשגיח. "תראו עד כמה גדול הוא כח התפילה של יהודי, שלא תמיד יודע מה פעל וכיצד", אמר לקהל הנרגש.

אחד מילדי האב שניצל מהשריפה התפעל מאוד מהסיפור, והחליט בליבו שכאשר יוולד לו בן – הוא ייתן לו את שמו של המשגיח ר' ישראל חיים, שכן הוא חש כלפיו הכרת הטוב עצומה – בזכות פרקי התהילים שקרא בדמע באותו לילה נורא, זכה אביו להינצל ולשוב בתשובה שלמה. "והנה יום הברית הגיע", מספר הצאצא שחש הכרת הטוב עצומה כלפי ר' ישראל חיים קפלן, "והתלבטות קשה עמדה בפני, מכיוון שהיה זה יום היארצייט של ר' חיים שמואלביץ זצ"ל, שהינו רבו המובהק של אבי, והוא היה אור לרגלי המשפחה. אך מצד שני, יש דין הכרת הטוב. לרגע

חשבתי שעתה אקרא על שמו של ר' חיים שמואלביץ כמתבקש, ובעזרת ה', בילד הבא אקרא על שם הרב קפלן, אך מהר מאד שמתי לב ששניהם קרואים 'חיים', כך שאין לי את האפשרות לקרוא על שם שניהם" ... בסופו של דבר הכרעתי לקרוא על שמו של הרב קפלן, שבזכות תפילותיו באותו ליל שבת קמו להם דורות ישרים ומבורכים", מספר הנכד, ומוסיף: "כאשר אבי שאל מדוע העדפתי את שמו של הרב קפלן על פני הרב שמואלביץ, השבתי לו שחשבתי כי אילו הייתי שואל את ר' חיים שמואלביץ, היה משיב על אתר שהכרת הטוב קודמת לכל. אבי פרץ בבכי של התרגשות ואמר: "זה בדיוק מה שהיה ר' חיים אומר"!!!

החירש (הרב אליה א' מבני ברק) (עלון השגחה פרטית)

בערב שבת הרגשתי עקצוצים באוזן. מהרגשה לא כל כך נוחה, הפך העניין למטריד ביותר, עד שבהמשך השבת כבר התייסרתי בכאבים עזים באוזן השמאלית. עם צאת השבת התקשרתי לקו החירום של קופת החולים, הצמדתי את הטלפון לאוזן שמאל, ואז גיליתי כי לא די בכך שהיא כואבת מאוד, היא גם לא שומעת! בקושי שמעתי את צליל החיוג. אפילו התקליט המרגיז שמשמיעים שם כל פעם, לא הגיע לאוזניי. הבנתי שקרה לי משהו חמור. הרופא שענה לי נתן לי מיד הפניה למיון, ואני פניתי לאיכילוב. שם ערכו בדיקות מהירות, אבחנו ירידה בשמיעה, ורשמו לי תרופה חריפה של סטרואידים נוגדי דלקת. חזרתי הביתה עייף ומיוסר.

בנוסף לכאב המתמשך, בכל פעם שנכנסתי למקום אטום, כמו מעלית או חדר ממ"ד, התעצם הכאב ביתר שאת. ואם לא די בכאב, אוזן שמאל שלי שמעה כל הזמן קולות שמזכירים גלי ים עולים ויורדים, קולות שמאיימים להוציא אדם מדעתו, זאת מבלי שתהיה לי כל דרך להשתיק אותם.

למחרת, בשעות הבוקר, סיפרתי לאחי שיחיה על הכאבים הנוראים. 'ככה סתם, פתאום בערב שבת הם התחיל, ומאז אין לי מנוחה' אמרתי לו באנחה. 'אני מנסה לחשוב יחד איתך' אמר לי אחי 'יכול להיות שזה קרה בגלל מה שהיה בשבוע שעבר, בחתונה?' באותו רגע נאלמתי דום. כן, זה יכול להיות. איך לא חשבתי על זה?

בתחילת השבוע נערכה שמחת בר מצווה לבנו של אחד מבני הקהילה. אביו של בחור הבר מצווה אינו שומע כלל באוזן שמאל, אבל אוזן ימין שלו עושה עבודה יפה, והוא מתקשר נהדר עם אנשים. הגעתי לבר מצווה של בנו יחד עם אבי שליט"א, וכיבדנו את האירוע בנוכחותנו. כעבור יומיים נפגשנו שוב בחתונה. אז עמדתי יחד עם אחי, ואבי הבר מצווה אמר לנו: 'תמסרו יישר כוח גדול לאבא שלכם על שהגיע להשתתף בבר מצווה של הבן שלי'. 'נמסור' ענה אחי, אבל אני שאלתי 'ומה איתי? הרי גם לי מגיעה תודה. גם אני הגעתי והשתתפתי בבר מצווה'. האבא של בר המצווה לא קלט מה אני שואל, ושאל, 'מה?' חזרתי ושאלתי, 'ומה איתי?!' והוא,

שוב: 'מה? כאן כבר איבדתי סבלנות ואמרתי 'מה, אתה לא שומע?! אתה חירש?!' אני המשכתי בענייניי בלי להסב תשומת לב מיוחדת לאירוע הקטן הזה. אבל יושב בשמיים ראה הכול, ותבע את עלבוננו של היהודי שקראתי לעברו בדיוק בעניין המום שממנו הוא סובל'.

מה אני יכול לעשות?' שאלתי את אחי'. תבקש ממנו סליחה. השגתי מספר טלפון של היהודי הזה, וחששתי מאוד להתקשר אליו. אבל האוזן כאבה עד אימה, ואני ציפיתי לישועה בכל לב, גם במחיר מאוד לא נעים, של בקשת סליחה. בשעה אחת עשרה בלילה התקשרתי לאבא של חתן הבר מצווה. הטלפון מוצמד לאוזן ימין, כמובן, ולפי כל ההסתברויות, גם הוא הקשיב לי באוזנו הימנית. התנצלתי על מה שהיה בחתונה, וכצפוי, הוא לא בדיוק הבין על מה אני מדבר. הוא זכר שצעקתי משהו לעברו, אך לא בדיוק שמע מה. ועכשיו, הוא הבין וסבר וקיבל. מידותיו הטובות עמדו לי, והוא סלח לי. הוא אף הוסיף ואמר שלוש פעמים 'מחול לך' ואיחל לי בריאות שלמה בשתי האוזניים.

בשעה שתים עשרה שמת לי לב שההרגשה באוזן הוטבה. הגלים הגועשים בפנים הרפו, וכשנכנסתי לממ"ד הרגשתי כרגיל, בלי תחושת האטימות הקשה. למחרת כבר שמעתי באוזן שמאל כאחד האדם. המשכתי לקחת את התרופה שהרופא רשם לי, וכעבור תקופת מה האוזן התרפאה לחלוטין!

נוכחתי לראות איך הקב"ה תובע עלבוננו של יהודי, ושהעניין שאסור להזכיר לאדם את מומו אינו פשוט כלל, בין אם הוא שומע זאת ובין אם לא. וזה היה כל כך שקוף וברור, כי הרופא אמר שהטיפול שהוא נותן משפיע רק תוך כמה ימים, ואילו אצלי זה השפיע תוך יום וחצי, שעה מאז השיחה הגורלית שהחזירה לי את השמיעה. את המסר כבר קלטתי לכל החיים. באוזניים שלי.

המציל האלמוני II ["זכרון מיכאל"]

הר"ר יחיאל מיכאל יונגרמן היה איש נכבד, אוהב תורה ובעל חסד מופלג. מסר נפשו להציל יהודים בימי השואה, במלחמת העולם השנייה, לעיתים קרובות, היה יוצא מבנייני הצירות השבדית בבודפסט לחפש מזון, משוטט בין החנויות ההרוסות, להביא מצרכים ליהודים שהתחבאו בצירות השבדית. היה מלומד בניסים. באחד הפעמים כאשר חיפש בחנות כל בו גדולה והרוסה, ראה חיילים סורקים את השטח. כיון שהחנות היתה קרובה לדנובה הרוסים כבר שלטו מעבר לנהר, חשב כי החיילים המתקרבים הם רוסים, והחל מדבר עימם רוסית. אך למעשה היו אלה חיילים הונגריים. מיד תפסוהו והביאוהו למטה הגסטפו, לחקירה, בחשד שהוא מרגל רוסי.

בבנין הגסטפו העלוהו לחדר באחד הקומות העליונות. קצין גרמני החל לחוקרו, תוך כדי שהוא מרביץ לו מכות רצח, בידו הימנית החזיק אקדח שלוף ובידו השמאלית החזיק בקבוק משקה

חריף, כאשר מדי פעם הוא לוגם מן הבקבוק ומאיים בכל רגע שהוא עומד להורגו. באמצע החקירה נקרא הקצין והשאירו לבד בחדר. רבי מיכאל חיפש בקדחתנות איזו עצה, מה יכול לעשות כדי להינצל. על החלון היו סורגים, לא היה שייך לצאת ולהמלט. נצנץ בו רעיון. קרוב לפינת החדר היה ארון ברזל. כהרף עיין נדחק בין הארון לקיר... כעבור כמה דקות חזר הקצין לחדר, להפתעתו לא מצא בו את רבי מיכאל, הקים מהומה גדולה בצרחות: 'היכן נעלם היהודי, המרגל הרוסי?!' מאחר שהקצין היה כבר די בגילופין, העלו חיפושיו בחדר חרס... מיד ציווה לתת אות אזעקה בבנין, ועשרות חיילים החלו לעבור מחדר לחדר ומקומה לקומה לסרוק, לאן ברח היהודי המרגל. לחדר עצמו נכנסו חיילים רבים, אך אף אחד מהמחפשים לא העלה בדעתו לבדוק מאחורי הארון...

רבי מיכאל כמעט התעלף מחוסר אוויר, כך עמד כמה שעות, כאשר אינו יודע לשית עצות בנפשו מה יעשה הלאה, מאין יבוא עזרו, ובכלל, איך אפשר שיעזוב את הבניין מבלי שיתגלה, ובפרט כאשר כולם מחפשים אחריו. והנה שמע שמישהו נכנס לחדר, מתחיל להסתובב ולאט לאט הוא מתקרב למקום מחבואו. אותו אדם מזיז קצת את הארון, מציץ עליו ומחזיר אותה לקדמותה, ויוצא מן החדר... רבי מיכאל היה בטוח כי האיש הולך להזעיק את החיילים לעזרה, וכבר החל להגיד וידוי. לאחר זמן מה הוא שומע שוב מישהו נכנס לחדר ומתקרב אליו. היה זה אותו אדם שהציץ עליו. הלה דוחף תפוח לידו ואומר לו: 'אל תדאג, אני אעזור לך', ויוצא. לאחר מחצית השעה הופיע שוב אותו אלמוני, הביא עמו בגדים וציווה עליו ללבושם. ואמר לו: 'אני בתפקידי מהנדס, אחראי על עבודות כאן בבניין. אתה תהיה קבלן השיפוצים שלי. אנחנו נעבור בין הקומות עד למטה. אני אסביר ואראה לך מה שצריך לתקן ולשפץ כאן בבניין. אך עליך לשתף איתי פעולה ולדבר בקול רם ובביטחון, כדי שלא יחשדו בנו'. כך אותו מלאך פלאי הוליכו בין הקומות והחדרים, עד שהוציאו מן הבניין. וכל אותו זמן מתרוצצים מסביב עשרות גרמנים בחפשם אחריו! ומשם חזר רבי מיכאל לבניין החסות השבדית. רבי מיכאל לא הכיר את האדם שנכמרו רחמיו עליו והצילו, לא פגש אותו לא לפני ולא אחרי המלחמה!

חיזוק (מעובד ע"פ באר הפרשה)

מעשה באברך שערך לפני זמן מה סעודת הודיה על שזכה להתרפא לפני עשרים שנה מהמחלה הידועה (ל"ע) ומדוע רק לאחר עשרים שנה? כי הרופאים אמרו לו שכאשר ייולדו לו בן או בת זה יוכיח שהוא הבריא.

אל הסעודה הוזמנו כל קרוביו ומכיריו משכבר הימים, וכמו כן הצוות הרפואי שטיפל בו בהיותו בבית החולים. בתוך הסעודה קם האברך ונשא דברי תודה נרגשים לקב"ה על שפדה אותו מרדת שאולה ובתוך דבריו אמר כי ברצונו לגלות סוד שעד כה טרם גילה אותו לאיש. פנה האברך לאורחים ואמר 'אתם יודעים מה היה הגורם המרכזי שהביא לשינוי במצבי ובהמשך

לרפואתי השלימה? ואז הוא סיפר כי באחד הימים כאשר מחלתו הכבידה והוא שכב על ערש דווי התקיים במחלקה ביקור רופאים, כאשר חלפו הרופאים ליד מיטתו הוא שמע את הרופא הבכיר אומר לצוות 'דעו לכם כי החולה השוכב כאן, ע"פ המדדים הרפואיים מצבו מאוד קשה, אך אני יכול לומר לכם בוודאות כי נראה לי שהוא עוד יקום על רגליו ויחזור לחיים תקינים, ואם תשאלו אותי למה, אומר לכם כי ראיתי בו רצון עז ואדיר לחיות ולצאת ממוות לחיים ועם רצון שכזה אני בטוח שהוא יבריא'.

המשיך האברך ואמר 'אחי ורעי מה אומר ומה אדבר, הרבה מצבים קשים עברתי מאז וכמעט שהתייאשתי ממצבי העגום, אבל באוזניי הדהדו כל העת דברי הרופא הבכיר שנסכו בי תעצומות נפש ורצון עז לחיות, כן פשוט לחיות. ואכן ראו נא אותי עומד כאן לפניכם תודות לבורא יתעלה שמו אני חי ומתפקד. וכאן פנה האברך אל הרופא הבכיר בשמו והעניק לו בהתרגשות תעודה ומתנה נאה. ואז הרופא המרוגש קם אמר: 'אכן צדקו דברי האברך... באמת אמרתי בביקורי בחדרו וליד מיטתו את דברי החיזוק, אך האמת היא כי דבריי היו מכוונים לחולה אחר שהיה באותו החדר וכלל לא לאברך היקר אשר מצבו היה גרוע ביותר ולא עלה על דעתי כלל כי הוא יבריא'.

אחים יקרים! בואו וראו כמה גדול כוחם של דברי חיזוק שנאמרים לאדם במצוקה... ומה אדם זה שהדברים כלל לא כוונו אליו אלא לחולה אחר ורק הוא בטעות ייחס אותם אליו, זכה להתרפא כליל מן המחלה הנוראה והאימה, קל וחומר כאשר יהודי מקבל דברי חיזוק היוצאים מן הלב ומכוונים אליו. ולכן התיקון לימי 'בין המצרים' הוא שנפסיק להיות אילו שמיצרים לחברנו אלא אדרבה נבקש את טובתם ונראה את מעלתם ולא את חסרונם חלילה, וכך נביא יחד לבניין בית המקדש ולגאולתנו השלמה מהרה. ה' יזכנו אמן! שבת שלום ומבורך.

יין בבית העלמין (פנינים ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע)

מעשה בשיכור אחד שאהב לשותות יין, וכל כך היה תאב ליין עד כי מכר את כל חפצי ביתו, כולל ריהוט וחפצים הנחוצים לו, כדי שיהיה לו כסף לשתות יין. בני משפחתו כעסו עליו מאד וכיסו את עצמם מבושה. הם לא ידעו נפשם מצער, וטיכסו עצה מה יגרום לאביהם להבין את חומרת מעשיו, ואז הם החליטו: בפעם הבאה שאבינו ישתכר, ניקח אותו באותו מצב של שיכרות, על מיטתו, ונניחם בבית הקברות שיישאר שם עד שיתעורר משכרותו וימצא עצמו בבית הקברות, מפוחד ומבוהל ליד המתים, ואולי מעשה זה יבהילו ויביא אותו לעשות חשבון הנפש: איך הגעתי לפה, מה קורה איתי? ואולי אז ישוב מדרכו הרעה. וכך עשו. האב כמובן לא ידע מהנעשה - העיקר כוס יין...

למחרת בבוקר הגיעו לעיר סוחרים בגדים, מזון ומשקאות, הם הביאו סחורה למכירה בעיר. לפני הכניסה לעיר יצאו תושבים והזהירו אותם: חיילי המכס מסתובבים בעיר ומחרימים סחורה שהובאה שלא כחוק! הם נבהלו, מאחר שהייתה להם 'סחורה שחורה'. 'החליטו הסוחרים להניח את הסחורה בבית העלמין עד יעבור זעם'. בינתיים הם ייכנסו לעיר, יבחנו את האפשרויות העומדות לרשותם, וכשיבינו שהמצב נרגע - ישובו וייטלו את הסחורה.

בין הסוחרים היה רוכל שנשא שתי חביות יין גדולות, ומחשש שיתפסוהו - הניח את החביות בצדי בית העלמין, במקרה, ליד מיטתו של השיכור... השיכור התעורר, הרים את ראשו וראה חבית יין גדולה אשר ברז גדול בצידה. נשכב השיכור בחזרה במיטתו, פתח את הברז, פתח את פיו, והיין נכנס היישר לפיו... הוא שתה ונרדם. התעורר. שתה עוד וישן עוד ואמר לעצמו - תענוג! משקה ללא סוף!...

חלפו שלושה ימים. הסוחר עדיין לא שב לקחת את החביות, הן נחו שם ליד השיכור, ומאידך גיסא, הילדים של השותה אמרו לעצמם 'בואו ונראה מה קורה עם אבא שלנו'. הם נכנסו לבית העלמין, התקרבו בהססנות והנה - לא יאומן! אביהם שוכב וברז יין ממש ליד פיו... כי בדרך שאדם רוצה לילך - גם בבית הקברות הוא מוצא יין...

"קומפרסים" (פריו מתוק)

באחת הישיבות, קיימת תקנה קפדנית, שלא להיכנס בשום אופן לבית המדרש עם שתייה, לא חמה ולא קרה. גם בחור שנאלץ לשתות כדי להרוות צימאונו, לחיזוק מזגו, או כדי להתרענן ולהתרכז בלימוד, עליו לשתות אך ורק מחוץ לכותלי בית המדרש.

באחד הימים, מסר ראש הישיבה "שיעור כללי" בהיכל בית המדרש. באמצע השיעור, דלת בית המדרש נפתחה, ונכנס בחור כשבידו כוס תה מהביל... כולם הביטו בו בתדהמה. למרבה הפלא, על אף האיחור והכניסה להיכל הישיבה עם כוס השתייה, חרף התקנון הכל-כך ידוע, הבחור התקדם מעדנות לעבר מושבו באדישות ובארשת פנים טבעית. ראש הישיבה החליט להוכיח את הבחור, אם כי לא בגערות ונזיפות. הוא קרא לעברו: "יענקל'ה, אל תשכח לומר 'שהכל'..." כולם הבינו את התוכחה הקשה של ראש הישיבה. הבחור התמלא בכושה והחליף צבעים...

לאחר שהתיישב במקומו, הוציא הבחור מכיסו צמר גפן, הטבילו בתה, והניחו על גבי עינו... לאחר מכן הטביל שוב והניח על העין השנייה... וכך לאורך כל השיעור הבחור האזין ברוב קשב לדברי ראש הישיבה, ועשה "קומפרסים" לעינו...

בתום השיעור, הבחור מיהר לגשת לראש הישיבה, התנצל על האיחור וסיפר: "יש לי דלקת חריפה בעיניים. מרוב סבל וכאב, לא הייתי מסוגל להגיע לישיבה. אך לבסוף החלטתי, שלוותר

על שיעורו של ראש הישיבה, זה לא בא בחשבון... במאמץ רב הצלחתי בס"ד להתגבר על הכאב הנורא, אך נאלצתי להביא תה כדי לשטוף בו את עיניי". התברר אפוא שהבחור כלל לא גס-רוח, אלא בדיוק להיפך, הוא אוהב תורה כזה שבמסירות רבה התגבר על כאביו והגיע לשיעור ... כעת התעורר ראש הישיבה בשאלה: האם עלי לבקש את מחילת הבחור, או שמא מכיון שלמראית עין הוא עבר בשאט נפש על תקנת הישיבה, לעיני ראש הישיבה וכל מאות הבחורים, אם כן יתכן שנהגתי כדין בכך שהוכחתי אותו ? וגם הבחור התעורר בשאלה: אולי היה מוטל עלי לעשות פעולה מסויימת על מנת שלא יחשדו בי שכוונתי לשתות את התה בבית המדרש, כגון על ידי הנחת הצמר גפן על גבי הכוס, וכעין מה שמצינו בשלחן ערוך (יור"ד סי' ס"ו וס"ט), שדם דגים מותר, ומכל מקום אם קבצו בכוס, אסור לשתותו, משום 'מראית עין', שכן עלולים לחשוד בו ששותה דם בהמה או עוף, אך אם יתלה על גבי הכוס קשקשים, מותר לשתות את הדם, שכן הקשקשים מוכיחים שדם דגים הוא ?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: (א) גם אדם גדול שפוגע בקטן צריך לבקש את מחילתו ולפייסו. מניין הראיה לכך - ? מהגמרא במסכת חולין (ס':), שם מובא שמתחילה נבראו השמש והירח בגודל שווה, ואמרה הלבנה לפני הקב"ה: ריבונו של עולם ! וכי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד? ! אמר לה הקב"ה: אכן אי אפשר שישתמשו שניהם בכתר אחד, ולכן לכי ומעטי את עצמך ! נתמעטה הלבנה ונעשתה "המאור הקטן" לעומת השמש שקרויה "המאור הגדול". הקב"ה ניסה לפייס את הלבנה, וכשראה שלא נתיישרה דעתה, אמר: "הביאו כפרה עלי - שער לחטאת בכל ראש חודש - על שמיעטתי את הירח".

בוודאי שמאמר זה אינו כפשוטו, כי לא שייך לומר על הקב"ה שזקוק ח"ו ל"כפרה" ומביא על עצמו "קרבן חטאת" על חטא. אלא, שבאה התורה ללמדנו בזה, שאפילו מלך מלכי המלכים הקב"ה, לאחר שכביכול "פגע" בלבנה, פייסה ואמר "הביאו עלי כפרה". ולעניין שאלתנו נאמר: סביר להניח, שתלמיד נורמאלי ורציני, לא ייכנס בחציפות עם כוס שתייה חמה לשיעור, ומן הסתם קיימת סיבה מוצדקת למעשיו. ולכן היה מוטל על ראש הישיבה לדונו לכף זכות, כמצות התורה "בצדק תשפוט עמיתך". ומשלא עשה כן, צריך לפייס את הבחור ולבקש ממנו מחילה. (ב) באשר לשאלת הבחור, האם היה צריך להיכנס עם צמר הגפן על גבי כוס התה, התשובה היא: הוא אינו חייב להיכנס עם הצמר גפן, שכן ממילא בעוד זמן מה יטבילו בתה, ולכולם ייוודע צדקותו. וגם אם לכתחילה ראוי היה לנהוג כך, כדי להסיר ממנו חשד אפילו לזמן מועט, מכל מקום, יש להחשיב את התלמיד כ"טועה בדבר מצוה", שכן היה נחפז להגיע לשיעור, בשעה בה סבל מחולי ומכאוב.

לסיכום: (א) ראש הישיבה צריך לפייס את תלמידו. (ב) התלמיד לא חטא במאומה.